

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060301

BESLUT
2018-02-13
Stockholm

Mål nr
F 6397-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, slutliga beslut 2017-06-20 i mål nr F 1308-17, se bilaga A

PARTER

Klagande och motparter

1. AS

2. ES

Samma adress som 1

Ombud för 1-2: TR

Klagande och motparter

1. VE

2. JH

3. AM

4. MM

5. KRS

6. BS

7. BW

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

Ombud för 1-7: JR LB

8. Nabbareds samfällighetsförening,

Ombud för 8: SA

SAKEN

Avvisat överklagande

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS BESLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandena.
  2. Mark- och miljööverdomstolen avslår yrkandena om ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.
-

BAKGRUND

Sedan AS och ES väckt frågan om gemensamhetsanläggningen X i Marks kommun (anläggningen) varit utförd inom rätt tid och om anläggningsbeslutet i så fall upphört att gälla beslutade Lantmäteriet den 3 mars 2015 (ärendenummer O15110) att anläggningen skulle avregistreras då Lantmäteriets bedömning var att anläggningen inte var utförd inom den i anläggningsbeslutet angivna tiden. Ärendet var benämnt som

”Registreringsbeslut enligt 19 kap. 4 § fastighetsbildningslagen berörande X”.

Lantmäteriets beslut att avregistrera anläggningen överklagades till Förvaltningsrätten i Jönköping som fann att anläggningsbeslutet skulle avregistreras och avslog överklagandet i dom den 22 maj 2015 i mål nr 1584-15.

Domen överklagades till Kammarrätten i Jönköping som i dom den 26 november 2015, mål nr 1664-15, upphävde förvaltningsrättens dom och Lantmäteriets registreringsbeslut. Som skäl för domen angavs sammanfattningsvis följande: Prövningen i målet är om uppgiften i fastighetsregistret avseende X är uppenbart oriktig varför rättelse måste ske enligt 19 kap. 4 § första stycket fastighetsbildningslagen (1970:988), FBL. Med hänsyn till den funktion som fastighetsregistret ska fullgöra bör en ändring eller rättelse i registret inte få ske med mindre förekomsten av ett fel blivit otvetydigt fastslagen. Då uppgiften om att vissa arbeten inte slutförts och innebörden därav är föremål för delade meningar kan registreringen inte anses vara uppenbart oriktig varför Lantmäteriet saknat grund för sitt beslut att avregistrera anläggningen.

Kammarrättens dom vann laga kraft efter att Högsta förvaltningsdomstolen den 30 juni 2016, mål nr 7222-15, beslutat att inte ge prövningstillstånd.

AS och ES ansökte därefter på nytt om avregistrering av anläggningen enligt anläggningslagen (1973:1149), AL. Lantmäteriet prövade i beslut den 3 mars 2017 (ärendenummer O163700) frågan om anläggningen förfallit enligt 33 § AL och avslog ansökan om avregistrering.

Efter att AS och ES överklagat Lantmäteriets beslut överlämnade Lantmäteriet överklagandet och handlingarna i ärendet till Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen. Överklagandet kommunicerades med motparterna och samtliga parter begärde ersättning för sina rättegångskostnader med belopp som senare skulle anges. Mark- och miljödomstolen beslutade sedan i det nu överklagade beslutet att avvisa överklagandet då Lantmäteriets beslut enligt domstolen var ett sådant registeringsbeslut som enligt 12 § lagen (2000:224) om fastighetsregister, FRL, ska överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

AS och ES har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens avvisningsbeslut samt återförvisa målet för prövning i sak av deras överklagande.

Nabbareds samfällighetsförening har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska förplikta AS och ES att solidariskt ersätta föreningen för dess rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen.

VE, JH, AM, MM, KRS, BS och BW (VE m.fl.) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska förplikta AS och ES att solidariskt ersätta dem för deras rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen.

Parterna har begärt ersättning för sina rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

AS och ES har anfört i huvudsak följande. Frågan om avregistrering av en gemensamhetsanläggning är dels en materiell prövning i fråga om huruvida anläggningsbeslutet har förfallit enligt 33 § AL, dels en fråga om vad

som ska ske i registerhänseende beträffande gemensamhetsanläggningen om anläggningsbeslutet visar sig ha upphört att gälla. Frågan om avregistrering kan således prövas i två regelsystem. I det aktuella fallet har Lantmäteriet prövat frågan enligt AL. Då ska också beslutet överprövas i mark- och miljödomstolen enligt 30 § AL. Mark- och miljödomstolen är också den instans som bäst lämpar sig för den tekniska bedömning som är nödvändig för den materiella prövningen i målet som ska föregå ett registreringsbeslut. Genom mark- och miljödomstolens avvisningsbeslut kommer frågan om anläggningsbeslutet i sig har upphört att gälla sannolikt och med hänsyn till tidigare prövningar i frågan inte under överprövning utan endast prövas i registreringsfrågan. Om mark- och miljödomstolens beslut står fast och de nödgas ansöka om återställande av försutten tid och klaga på Lantmäteriets beslut till förvaltningsrätten torde denna instans inte kunna pröva sakfrågan ånyo med hänsyn till sin egen tidigare prövning i saken och till hur kammarrätten bedömde frågan därefter.

Till stöd för sin talan har de gett in och åberopat ett utlåtande från f.d. fastighetsrådet AD.

Nabbareds samfällighetsförening har till stöd för sin talan anfört att föreningen vunnit bifall till sitt yrkande om avvisning och ska därför ersättas för rättegångskostnader. Föreningen har inte getts tillfälle att slutföra talan och domstolen har utfärdat stämning och inte uppmärksammat rättegångshindret självmant.

VE m.fl. har till stöd för sin talan anfört att mark- och miljödomstolen genom sitt beslut avvisat ASs och ESs talan varför de är att anse som tappande part. Domstolen har trots fel forum utfärdat stämning vartefter de har avgett svaromål och yrkat ersättning för rättegångskostnader. De har inte getts tillfälle att slutföra sin talan i mark- och miljödomstolen. Det föreligger uppenbara intresse motsättningar mellan de enskilda parterna i ärendet och med anledning därav finns det skäl att part som tappar målet med analog tillämpning av bestämmelserna i 18 kap. rättegångsbalken ska ersätta motparten för dennes rättegångskostnader.

SKÄLEN FÖR MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS BESLUT*Målets handläggning i Mark- och miljööverdomstolen*

Mot bakgrund av att Mark- och miljööverdomstolen avslår samtliga överklaganden och parterna inte disponerar över frågan om rätt domstol för överklagande av Lantmäteriets beslut finns det skäl att göra undantag från huvudregeln att kommunicera överklagandena med motparterna (jfr 15 § lagen [1996:242] om domstolsärenden, ärendelagen). VE m.fl. har på eget initiativ inkommit med yttrande över ASs och ESs överklagande.

Frågan om avvisning

Av 33 § AL framgår att ett anläggningsbeslut under vissa förutsättningar upphör att gälla. Så som mark- och miljödomstolen redogjort för har lantmäterimyndigheten en utredningsskyldighet att försöka klarlägga om ett anläggningsbeslut har förfallit om myndigheten får kännedom om att så kan ha skett (7 § andra stycket anläggningskungörelsen [1973:1165], AK). Skyldigheten innebär att myndigheten ex officio ska pröva och utreda frågan. I det fall beslutet har förfallit är den enda reglerade följden att anteckningen om anläggningen i fastighetsregistret ska tas bort enligt 34 § fjärde stycket AL. Det är således en annan prövning än om en uppgift i fastighetsregistret ska rättas med stöd av 19 kap. 4 § FBL på grund av att den är uppenbart oriktig. Sistnämnda bestämmelse är inte tillämplig när en ändring skett beträffande något av de förhållanden som fastighetsregistret ska återspegla (jfr Fredrik Bonde m. fl. Fastighetsbildningslagen, Zeteo den 24 november 2017, kommentaren till 19 kap. 4 §).

Lantmäterimyndighets beslut att avregistrera en anläggning med anledning av bestämmelsen i 34 § fjärde stycket AL på grund av att ett anläggningsbeslut förfallit kan inte anses vara något annat än ett beslut i registerhänseende som får överklagas till allmän förvaltningsdomstol med stöd av 12 § FRL.

Även när, som i förevarande fall, myndighetens utredning leder till slutsatsen att anläggningsbeslutet inte förfallit och avregistrering därför inte ska ske är det fråga om ett sådant beslut som får överklagas till allmän förvaltningsdomstol med stöd av 12 §

FRL och inte till mark- och miljödomstol. Det har därför varit rätt av mark- och miljödomstolen att avvisa överklagandet, varför ASs och ESs överklagande ska avslås.

Frågan om rättegångskostnader

Mark- och miljööverdomstolen kan konstatera att mark- och miljödomstolen inte prövat yrkandena om ersättning för rättegångskostnader vilket utgör ett rättegångsfel. Felet kan dock utan väsentlig olägenhet avhjälpas i Mark- och miljööverdomstolen.

I mål som överklagats till mark- och miljödomstol tillämpas ärendelagen, med vissa undantag enligt 5 kap. 1 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar. Bland annat är bestämmelsen om rättegångskostnadsansvar i 32 § ärendelagen undantagen tillämpning, varför rättegångskostnader normalt inte kan utgå i mål som har överklagats till mark- och miljödomstol.

Av vad som framkommit ovan i fråga om avvisningsbeslutet har det i mark- och miljödomstolen inte varit fråga om prövning av ett överklagande enligt 30 § AL. De särskilda bestämmelserna om rättegångskostnadsansvar i 16 kap. 14 § FBL är därför inte tillämpliga. Därmed gäller huvudregeln att möjligheten att förplikta en part att ersätta annan parts rättegångskostnader är uttryckligen undantagen. Det har inte heller framkommit skäl att trots vad som anförts analogivis tillämpa bestämmelserna i 18 kap. rättegångsbalken. Överklagandena i frågan om ersättning för rättegångskostnader i mark- och miljödomstolen ska därför avslås.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan finns inte heller någon möjlighet att förplikta part att ersätta motparts rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen. Yrkandena därom ska därför avslås.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Roger Wikström, f.d. tekniska rådet Cecilia Undén och f.d. hovrättsrådet Eywor Helmenius, referent.

Föredragande har varit David Sandberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

PROTOKOLL
2017-06-20
Handläggning i
parternas utevaro

Aktbilaga 15
Mål nr F 1308-17

RÄTTEN

Rådmannen Christina Olsen Lundh, tillika protokollförare, och tekniska rådet
Sören Karlsson.

PARTER

Klagande

1. AS

2. ES

Ombud för 1 och 2 TR

Motparter

1. VE

2. JH

3. AM

4. MM

5. KRS

6. BS

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

7. BW

Ombud för 1-7:
JR LB

8. Nabbareds samfällighetsförening,

Ombud:
SA

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäteriets, Göteborg, beslut 2017-03-03 i ärende nr O163700, se bilaga 1

SAKEN

Överklagande avseende avregistrering av X i Marks kommun ; nu fråga om avvisning.

Mark- och miljödomstolen antecknar följande.

Ansökan om avregistrering av gemensamhetsanläggningen X inkom från ägarna av Y (AS och ES) till Lantmäteriet den 10 november 2016. Lantmäteriet gjorde med stöd av inkomna yttranden bedömningen att gemensamhetsanläggningen X utförts i sådan omfattning att syftet med anläggningen tillgodosetts för samtliga deltagande fastigheter och att ansökan om avregistrering därmed inte uppfyller de krav för avregistrering som ställs upp i 33 § andra punkten anläggningslagen (1973:1149), AL.

Lantmäteriets beslut har nu överklagats av AS och ES.

Mark- och miljödomstolen meddelar följande

BESLUT

ASs och ESs överklagande avvisas.

Skäl för beslutet

Av 34 kap. 1 § rättegångsbalken (1942:740), RB, framgår att fråga om hinder för målets upptagande skall av rätten företagas, så snart anledning förekommer därtill samt att rättegångshinder skall beaktas av rätten själv, om ej annat är stadgat.

Utifrån vad som framgår av överklagandet och handlingarna i målet finner domstolen anledning att pröva forumfrågan, d.v.s. huruvida mark- och miljödomstolen är den domstol som ska pröva överklagandet.

Av 7 § anläggningskungörelse (1973:1165) framgår att om lantmäterimyndigheten får kännedom om att ett anläggningsbeslut kan ha förfallit, ska myndigheten försöka klargöra om så har skett. En uppgift om att ett anläggningsbeslut har förfallit får inte föras in i fastighetsregistrets allmänna del utan att berörda sakägare, en kommunal nämnd som fullgör uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och länsstyrelsen har fått tillfälle att yttra sig över åtgärden.

Av 3 § förordning (2000:308) om fastighetsregister framgår bl.a. att gemensamhetsanläggningar ska redovisas i fastighetsregistrets allmänna del. Enligt 19 kap. 6 § fastighetsbildningslag (1970:988), FBL, ska ärenden om att föra in eller ta bort uppgifter i fastighetsregistrets allmänna del handläggas av lantmäterimyndigheten och beslut som den statliga lantmäterimyndigheten eller en annan myndighet har meddelat enligt lag om fastighetsregister (2000:224), FRL, eller enligt föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt 12 § FRL.

Av bestämmelsens ordalydelse följer att om Lantmäteriet hade beslutat att ta bort en uppgift ur fastighetsregistret med stöd av FRL, skulle ärendet ha överklagats till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller, enligt ordalydelsen, om Lantmäteriet beslutat att

föra in en uppgift med stöd av FRL. ASs och ESs ansökan till Lantmäteriet avser avregistrering. Lantmäteriet beslutade att avslå denna ansökan med stöd av bestämmelsen i 33 § 2 p AL. Det överklagade beslutet innebär således att det inte sker någon förändring i registret. Frågan är om det ändå är att anse som ett sådant registerbeslut som ska överklagas enligt 12 § FRL.

Bestämmelsen i 33 § 2 p AL anger under vilka förutsättningar ett anläggningsbeslut upphör att gälla. Avvägningarna enligt den bestämmelsen ligger sedan till grund för huruvida ett avregistreringsbeslut ska fattas eller inte. Det senare beslutet måste enligt domstolens mening betraktas innebära ett registreringsbeslut, oavsett om det innebär bifall till ansökan eller inte, och ett sådant registreringsbeslut ska enligt 12 § FRL överklagas till allmän förvaltningsdomstol, inte till mark- och miljödomstol.

Överklagandet ska därför avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 430)

Överklagande senast den 11 juli 2017.

Christina Olsen Lundh